

Beslissing nr. 2002-V/M-42 van 11 juni 2002

Beslissing van de Voorzitter van de Raad voor de Mededinging tot het nemen van voorlopige maatregelen ingediend door de heer Janssens / de Orde van Architecten, Raad van de Provincie Brabant

Gezien de klacht ten gronde d.d. 2 juni 1997 gekend onder nr.I-O-97/0014;

Gezien het verzoek neergelegd op 2 juni 1997, waarbij om voorlopige maatregelen werd gevraagd door de heer Roger Janssens, wonende te 1800 Vilvoorde, Beneluxlaan 6, die met volmacht optreedt voor de Heer en Mevrouw Janssens-Schoevaers, geregistreerd onder nr. I-O-97/0015, met betrekking tot de praktijken van de volgende onderneming:

De Orde van Architecten, Raad van de provincie Brabant, met zetel te 1080 Brussel, Jubelfeestlaan 71;

Gezien het verslag van de Algemene Inspectie van de prijzen en de mededinging in toepassing van artikel 35 van de wet van 5 augustus 1991 tot bescherming van de economische mededinging, opgesteld op 17 juni 1997 en op dezelfde datum overgemaakt aan de Voorzitter van de Raad voor de Mededinging;

Gezien het schrijven d.d. 3 juli 1997 van de heer Roger Janssens, waarin deze opmerkingen formuleert op het verslag van de Algemene Inspectie;

Gezien het schrijven d.d. 14 augustus 1997 van de Orde van Architecten waarin de Orde opmerkingen maakt bij het verslag van de Algemene Inspectie;

Gezien de beslissing inzake de vertrouwelijke stukken van het dossier, genomen door de Voorzitter van de Raad voor de Mededinging op 24 april 2002;

Gezien het faxbericht d.d. 30 april 2002 van de heer Roger Janssens, waarin deze stelt na meer dan 5 jaar niets meer te bezitten van dit dossier en de zaak als geklasseerd te beschouwen;

Gezien het schrijven van de Orde van Architecten van 22 mei 2002, waarbij de Orde een schrijven d.d. 7 juli 1997 overmaakt, waarin toelating verleend werd aan de opvolgende architect om de opdracht voor de bouwheer Janssens – Schoevaers (of diens gemachtigde) uit te voeren;

Gehoord op de zitting van 27 mei 2002:

- de Dienst voor de Mededinging, vertegenwoordigd door de Heer Herman Sleebus;
- de heer Roger Janssens;
- de Orde van Architecten, Raad van de provincie Brabant, vertegenwoordigd door Meester Geert Carlier, advocaat te Brussel (Halle);

Gezien de memorie neergelegd ter zitting door de Orde van Architecten, Raad van de Provincie Brabant;

Gezien de stukken van het dossier;

Gezien de Wet van 5 augustus 1991 tot Bescherming van de Economische Mededinging (hierna W.B.E.M.) in het bijzonder artikel 35 van deze wet krachtens hetwelk de Voorzitter van de Raad voor de Mededinging op aanvraag van de klager of van de Minister, voorlopige maatregelen kan nemen bestemd om de restrictieve mededingingspraktijken die het voorwerp van het onderzoek uitmaken te schorsen, indien het dringend is een toestand te vermijden die een ernstig, onmiddellijk en onherstelbaar nadeel kan veroorzaken voor de ondernemingen waarvan de belangen aangetast worden door deze praktijken of die schadelijk kan zijn voor het algemeen economisch belang.

I. De feiten

De familie Janssens-Schoevaers heeft op 16 augustus 1996 architect Guy Decoster, Kluitingsstraat 96 te 1800 Vilvoorde, de opdracht toevertrouwd haar woning te verbouwen. Het gezin Janssens-Schoevaers verlaat haar woning en trekt in bij een familielid waarmee zij een "huurovereenkomst" ten bedrage van 2.000 Bfr./maand afsluit.

De bouwheer stelt dat architect Decoster zijn opdracht niet heeft uitgevoerd en dat onder meer nooit een bouwaanvraag werd ingediend. Op 02 april 1997 werd aan de overeenkomst met architect Decoster een einde gesteld door middel van een dading. Ter afsluiting van alle rekeningen moest het gezin Janssens een bedrag van 36.300 Bfr. betalen. Zij zouden in ruil hiervoor echter nooit enig plan of document ontvangen hebben.

Over de betaling van dit bedrag ontstaat een betwisting.

Als de heer Janssens (die als gevolmachtigde van de familie Janssens-Schoevaers optreedt) een ander architect contacteert, wil die de opdracht niet aanvaarden zonder de formele toestemming van de Orde van Architecten. Daarop richt hij op 11 april 1997 een schrijven naar de Orde van Architecten.

Bij schrijven d.d. 13 mei 1997 meldt de Orde van Architecten (Raad van de Provincie Brabant) dat zij beslist heeft, na architect Decoster op 12 mei 1997 te hebben gehoord dat de deontologische regels van opvolging onder architecten van toepassing zijn gezien architect Decoster beweert dat het bedrag van 36.300 Bfr. hem nooit overgemaakt werd. Slechts nadat de familie Janssens-Schoevaers het bedrag in kwestie in consignatie geeft totdat de betalingskwestie beslecht is kan een nieuwe architect worden aangesteld. De Orde van Architecten maakt hierbij toepassing van artikel 26 van het K.B. van 18 april 1985 inzake het reglement van beroepsplichten vastgesteld door de Orde van Architecten.

De bouwheer weigert een bedrag van 36.300 Bfr. in bewaring te geven gezien hij reeds betaald heeft. Als bewijs hiervan wordt verwezen naar de schriftelijke overeenkomst van dading die met de architect gesloten werd. De bouwheer beschikt evenwel niet over enig ander document dat als bewijs van betaling kan gelden.

Op 2 juni 1997 legt de Heer Roger Janssens, als volmachtigder van het echtpaar Werner Janssens en Else Schoenaers een klacht en een verzoek tot voorlopige maatregelen neer tegen de Orde van Architecten, Raad van de Provincie Brabant. In zijn klacht stelt de klager dat de Orde van Architecten (Raad van de Provincie Brabant) in haar brief van 13 mei 1997 een beslissing genomen heeft die strijdig is met artikel 2 van de Wet van 5 augustus 1991 tot bescherming van de economische mededinging, nu zij een besluit treft waardoor de aanstelling en aldus de mededinging van een architect op de Belgische markt wordt verhinderd.

Op 11 juni 1997 meldt de Heer Janssens dat hij een andere architect gevraagd heeft om de opdracht uit te voeren en verzoekt hij de Orde hiermee in te stemmen.

Bij schrijven d.d. 7 juli 1997 (dat slechts op 22 mei 2002 bij de Raad voor de Mededinging werd neergelegd) meldt de Orde van Architecten, Raad van de Provincie Brabant, aan de opvolgende architect dat hij zijn opdracht mag aanvaarden.

De werken werden inmiddels uitgevoerd en het gebouw van de familie Janssens-Schoevaers is opgericht.

II. De aanvraag tot voorlopige maatregelen

Dhr. Janssens vraagt de Voorzitter van de Raad overeenkomstig artikel 35 van de W.E.B.M. voorlopige maatregelen te nemen om de restrictieve mededingingspraktijken die het voorwerp uitmaken van zijn klacht te schorsen.

Die praktijken zouden erin bestaan dat de Orde van Architecten de familie Janssens-Schoevaers belet op grond van artikel 26 van het K.B. van 18 april 1985 tot goedkeuring van het door de Nationale Raad van de Orde van Architecten voorgestelde reglement van beroepslichten, een nieuwe architect aan te stellen na beëindiging van haar overeenkomst met een eerste architect die haar inziens niet voldeed en waarmee later een conflict over een betaling ontstond.

De familie Janssens zou een onherstelbaar verlies lijden dat erin bestaat dat zij de verbouwing van haar woning niet kan aanvatten tenzij zij bij de Orde een bedrag van 36.300 Bfr. in consignatie geeft totdat de zaak met de eerste architect uitgeklaard is. Verzoeker stelt dat het gezin Janssens-Schoevaers een onherstelbaar en ernstig nadeel ondergaat vermits het niet kan starten met de verbouwing van haar woning en nog meer tijd dreigt te verliezen. De borgstelling van 36.300 Bfr. zou bovendien een nutteloze uitgave zijn.

In het verzoek tot voorlopige maatregelen vraagt verzoeker aan de Voorzitter van de Raad voor de Mededinging "(...) de echtgenoten Janssens-Schoevaers het recht te verlenen om een architect te mogen aanstellen voor de verbouwing van hun woning, onafhankelijk van elke borgstelling en zonder belemmering van de uitvoering van de opdracht van die architect."

III. Het standpunt van de Dienst voor de Mededinging

De Dienst voor de Mededinging stelt aan de Voorzitter van de Raad voor het verzoek niet ontvankelijk te verklaren.

De Dienst meent immers dat het verzoek niet uitgaat van een onderneming of een ondernemingsvereniging, dat de kern van het verzoek een burgerrechtelijk privé-geschil betreft en niets wijst op de noodzaak tot dringend optreden om schade aan het algemeen economisch belang te voorkomen.

IV. Over de rechtsmacht van de Voorzitter

Ten onrechte stelt de Orde van Architecten in haar brief d.d. 14 augustus 1997 dat de Voorzitter van de Raad geen rechtsmacht heeft om kennis te nemen van het verzoek op grond van het arrest van het Hof van Beroep te Brussel van 14 november 1996 (Orde van Architecten / Belgische Staat / R.Clarysse en J.Bossuyt, B.S., 26 november 1996; voorziening in cassatie verworpen door Cass., 27 november 1997, Arr.Cass., 1997, 1233).

Uit dit arrest van het Hof van Beroep te Brussel kan geenszins afgeleid worden dat de Voorzitter van de Raad geen rechtsmacht zou hebben ten aanzien van een verzoek tot voorlopige maatregelen uitgaande zoals in casu van een derde die geen partij is bij een mogelijke tuchtprocedure uitgaande van de Orde van Architecten.

Overigens wordt het verweer inzake de rechtsmacht niet meer hernomen in de memorie die door de Orde van Architecten werd neergelegd op 27 mei 2002.

Volledigheidshalve (en voor zoveel als nodig) kan opgemerkt worden dat er klaarblijkelijk geen tuchtprocedure meer hangende is bij de Orde van Architecten, Raad van de Provincie Brabant, gezien de Orde toelating verstrekke aan de opvolgende architect (los van artikel 26 van het K.B. van 18 april 1985) om de opdracht uit te voeren.

Wij zijn derhalve bevoegd om uitspraak te doen.

V. Over de ontvankelijkheid en de gegrondheid van het verzoek

Teneinde voorlopige maatregelen in de zin van artikel 35 van de W.B.E.M. te kunnen toekennen, dienen drie cumulatieve toepassingsvoorwaarden vervuld te zijn:

- Het bestaan van een klacht ten gronde en daaraan verbonden het bestaan van een rechtstreeks en dadelijk belang van de klager.
- Het bestaan van een prima facie inbreuk op de W.B.E.M.
- Het vermoeden van een ernstig, onmiddellijk en onherstelbaar nadeel dat in verband staat met de aangeklaagde praktijk en dat dringend moet vermeden worden (zie o.m. Brussel, 18 december 1996, N.V. Honda Belgium e.a. /Belgische Staat, B.S., 8 januari 1997, 381; Jaarboek Handelspraktijken & Mededinging, 1996, 836).

Er dient thans onderzocht te worden of deze voorwaarden vervuld zijn.

1. Een klacht ten gronde.

1.1. Verzoeker heeft op 2 juni 1997 een klacht tegen de Orde van Architecten, Raad van de Provincie Brabant, neergelegd op grond van een schending van artikel 2 van de W.B.E.M.

Aan deze voorwaarde is derhalve voldaan.

1.2. Wij dienen tevens te onderzoeken of er een rechtstreeks en dadelijk belang is in hoofde van de klager.

Dienaangaande merkt de Dienst op dat er een probleem is met de hoedanigheid van verzoeker nu het gezin Janssens niet aan het begrip onderneming zoals gekwalificeerd in artikel 1 van de W.B.E.M. beantwoordt, doch het een consument betreft. Tevens meent de Dienst dat het geschil tussen verzoeker en zijn architect een privé-geschil betreft, waarbij het algemeen belang niet de kern uitmaakt van het verzoek tot voorlopige maatregelen.

Overeenkomstig artikel 23 §1c van de W.B.E.M. moet de klager aantonen dat hij een rechtstreeks en dadelijk belang heeft bij het indienen van de klacht. Het betreft elke persoon die het bewijs kan leveren dat de beweerde mededingingspraktijk hem nadeel berokkent of kan berokkenen. (Gedr.St., Senaat, 1990-91, nr. 1289/2, p.56). Ook een consument kan het vereiste belang hebben.

Deze stelling wordt bevestigd door een beslissing van de Raad waarin geoordeeld werd dat een verbruiker er belang bij kan hebben dat de Dienst voor de Mededinging een onderzoek verricht naar vermeende restrictieve praktijken en waarin zelfs gesteld werd dat dit het geval kan zijn zonder dat de verbruiker het bewijs dient te leveren het betrokken product gekocht te hebben. (Beslissing van de Raad voor de Mededinging van 10 april 1996, nr. 96 RPR-4, Vranken /Pentax, niet gepubliceerd in het B.S.).

Wij zijn derhalve van oordeel dat het feit dat de klacht niet uitgaat van een onderneming doch van een privé-persoon/consument, de ontvankelijkheid van de klacht en het verzoek geenszins aantast.

Verzoeker had op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot voorlopige maatregelen wel degelijk een rechtstreeks en dadelijk belang, gezien verzoeker opkwam tegen een besluit van de Orde van Architecten (verwoord in de brief d.d.13 mei 1997) waardoor volgens verzoeker de aanstelling en aldus de mededinging op de Belgische markt werd verhinderd. Dit verzoek raakt bovendien niet alleen zijn privé belangen doch ook het algemeen economisch belang.

Het verzoek tot voorlopige maatregelen is derhalve ontvankelijk.

2. Het bestaan van een prima facie inbreuk op de W.B.E.M.

Wij stellen vast dat verzoeker vordert dat aan de echtgenoten Janssens-Schoevaers het recht zou verleend worden om een architect te mogen aanstellen voor de verbouwing van hun woning, onafhankelijk van elke borgstelling en zonder belemmering van de uitvoering van de opdracht van die architect.

Bij schrijven d.d.7 juli 1997 (neergelegd bij de Raad op 22 mei 2002) heeft de Orde van Architecten echter toelating gegeven aan de opvolgende architect om zijn opdracht uit te voeren.

Ter zitting stelt verzoeker dat de opdracht inmiddels uitgevoerd werd, waardoor het verzoek zonder voorwerp is geworden. Dit werd tevens bevestigd bij faxbericht d.d. 30 april 2002 van verzoeker, waarin hij stelt dat hij de zaak als geklasseerd beschouwt.

Verzoeker stelt weliswaar dat hij de toepassing van artikel 26 van het K.B. van 18 april 1985 strijdig acht met artikel 2 van de W.B.E.M., doch dit vormt het voorwerp van de klacht ten gronde die Wij in het kader van huidige procedure niet verder dienen te onderzoeken, nu het verzoek tot voorlopige maatregelen zonder voorwerp is geworden.

Wij dienen derhalve niet nader in te gaan op de vraag of er een prima facie inbreuk is noch op de vraag of er een ernstig, onmiddellijk en onherstelbaar nadeel is die dringend dient vermeden te worden.

OM DEZE REDENEN

Wij, Béatrice Ponet, Voorzitter van de Raad voor de Mededinging,

- Verklaren Ons bevoegd om kennis te nemen van huidig verzoek tot voorlopige maatregelen.
- Verklaren het verzoek tot voorlopige maatregelen ontvankelijk.
- Verklaren het verzoek tot voorlopige maatregelen ongegrond, gezien het zonder voorwerp is geworden.

Aldus beslist op 11 juni 2002 door Béatrice Ponet, Voorzitter van de Raad voor de Mededinging.